

HANKERAPORTTI

Hanke: *Suomi 100 – Sateenkaaren väreissä*

Hankkeen toteuttajat: Seta ry & Kulttuuria kaikille -palvelu/ Yhdenvertaisen kulttuurin puolesta ry

Hankkeen johtaja: Kulttuuria kaikille -palvelun toiminnanjohtaja Rita Paqvalén

Sisällys

HANKERAPORTTI	1
1. TAVOITE	2
2. VIESTINTÄ	3
2.1 VERKKOPORTAALI	3
2.2 TIEDOTTAMINEN	4
2.3 SOSIAALINEN MEDIA	5
2.4 MEDIANÄKYVYYS	5
3. TAPAHTUMAT	8
3.1 HANKKEEN JÄRJESTÄMÄT TAPAHTUMAT	8
3.2 HANKKEEN TUOTTAMAT JA TILAAMAT TEOKSET	10
3.3 ESITELMÄT, LUENNOT JA PUHEENVUOROT MUIDEN JÄRJESTÄMISSÄ TILAISUUKSISSA	11
4. KONSULTOINTI & MUU YHTEISTYÖ	12

1. TAVOITE

Vuosina 5/2016-2/2018 toteutettu *Suomi 100 – Sateenkaaren väreissä* oli kulttuuri-, taide- ja viestintähanke, jonka tavoitteena oli tehdä näkyväksi seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen historiaa osana itsenäisen Suomen historiaa, kerätä uutta tietoa vähemmistöjen arjesta ja historiasta sekä lähestyä taidetta ja kulttuuria queer-näkökulmista.

Hankkeen tavoitteena oli edistää taide- ja kulttuuritoimijoiden LHBTIQ[1]-tuntemusta, kannustaa heitä sisällyttämään LHBTIQ-teemoja perustoimintaansa sekä juhluvuoden ohjelmistoonsa ja sitä kautta tehdä näkyväksi edelleen varsin vähän tunnettua ja usein vaiennettua suomalaista LHBTIQ-historiaa, -taidetta ja -kulttuuria. Taide- ja kulttuuritoimijoille tarjottiin hankkeen kautta mahdollisuuden vahvistaa yhteisöllisyyttä ja olla mukana rakentamassa uutta yhdenvertaista Suomea, jossa jokaisen historia ja näkemys ovat merkityksellisiä osana suurta yhteistä kertomusta.

Hanke toteutettiin monikielisenä sekä esteettömänä verkko- ja verkostomuotoisena portaalina, joka avattiin 2016. LHBTIQ-aiheiden, -taiteen ja -historian näkyväksi tekemiseksi, portaalin aineistojen jalkauttamiseksi sekä uusien aineistojen keruuta varten hanke on järjestänyt erilaisia tapahtumia ja keskustelutilaisuuksia ympäri Suomea vuosina 2016 ja 2017 sekä alkuvuodesta 2018. Hanke toimi myös tuottajatahona 1.3.2017 julkistetun tasa-arvoista avioliittoa juhlistavalle Tero Hetero -bändin musiikkivideolle: Tero Hetero feat. Hildá – Tahdon sekä taiteilijapari Kalle Hammin ja Dzamil Kamagerin tuottamalle yhteisölliselle Queerkätkö 2017 -teokselle, jota julkistettiin 26.6.2017. Hanke päättyi helmikuussa 2018 järjestettävään juhlaseminaariin ja päätösjuhlaan, jossa myös julkaistiin runoilijan Helena Sinervon hankkeelle kirjoittaman runon.

Hankkeen toteuttajat olivat valtakunnalliset organisaatiot Kulttuuria kaikille -palvelu /Yhdenvertaisen kulttuurin puolesta ry sekä valtakunnallinen ihmisoikeus- ja kansalaisjärjestö Seta. Hankkeen johtajana toimi Rita Paqvalén ja taiteellisena johtajana Katriina Rosavaara. Viestinnästä vastasi Outi Salonlahti (1.8.2017 alkaen Mira Haataja) ja Eliisa Alatalo. Verkkosivujen ylläpidosta ja suunnittelusta sekä blogitekstien suomenkielisestä toimittamisesta vastasi Petja Kauppi (Tekstihuoltamo).

Hanke toteutettiin yhteistyössä kansallisten kulttuurilaitosten kanssa, jotka eri tavoin nostivat esiin LHBTIQ-aiheita oman juhluvuoden ohjelmassaan. Hankkeen pääyhteistyötahot olivat AV-arkki, Kansallisgalleria, Kansallisteatteri, SKS - Suomalainen kirjallisuusseura, SLS - Svenska litteratursällskapet i Finland, Svenska teatern, Työväen Arkisto, YLE Arkivet ja YLE Elävä arkisto.

Kansallisten kulttuurilaitosten lisäksi hanke haastoi ja tuki lukuisia taide- ja kulttuuritoimijoita ympäri Suomea sisällyttämään HLBTQ-näkökulmia Suomi 100 -juhlavuoden ohjelmistoonsa. Hankkeen toteuttajat Seta ja Kulttuuria kaikille -palvelu tarjosivat verkkoportaalin kautta kaikille juhluvuoteen osallistuville taide- ja kulttuuritoimijoille työkaluja LHBTIQ-aiheiden käsittelyyn ja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen huomioimiseen. Verkkoportaalissa julkaistiin kerran kuukaudessa uusi blogiteksti, jossa tarkastettiin LHBTIQ-aiheita eri näkökulmista ja portaalin kautta tarjottiin taide- ja kulttuuritoimijoille näkyvyyttä tapahtumille ja taideohjelmille, jotka sisälsivät LHBTIQ-näkökulmia.

2. VIESTINTÄ

2.1 VERKKOPORTAALI

Hankkeen pääasiallinen valtakunnallinen toteutumismuoto oli verkkoportaali, jonka tekniseksi toteuttajaksi valittiin Tekstihuoltamo (FT Petja Kauppi), joka myös vastasi blogitekstien kielenhuollosta sekä verkkoalustan ylläpidosta. Verkkoportaalin ensimmäiset osiot julkaistiin jo keväällä 2016. Verkkoportaali on kolmikielinen, mutta laajimmat aineistot löytyvät suomen- ja ruotsinkielistä sivuilta. Tavoitteena on, että hankkeen loputtua portaali toimii vielä 2018 LHBTIQ-aiheisena tietopankkina ja arkistona. Tämän jälkeen aineistot siirretään Setan ja Kulttuuria kaikille -palvelun verkkosivuille.

Verkkoportaali koostui vuosina 2016–2017 julkaistusta neljästä osiosta, joita olivat Blogi, Tapahtuma, Työkalut ja Muistatko?.

BLOGI-osiossa eri alojen asiantuntijat, yhteiskunnalliset vaikuttajat ja taiteilijat lähestyvät Suomen historiaa, nykyhetkeä ja taidetta LHBTIQ-näkökulmasta. Tekstit on tilattu kirjoittajilta palkkiota vastaan ja osan teksteistä on julkaistu sekä suomeksi että ruotsiksi. Keväällä 2018 koostetaan julkaisu kaikista blogiteksteistä.

BLOGI-osio avattiin keväällä 2016 ja useat blogitekstit on julkaistu sekä suomeksi että ruotsiksi. Blogissa kirjoitti työryhmän lisäksi tutkija ja dosentti **Anders Ahlbäck**, kulttuurituottaja ja Turku Priden tuottaja-koordinaattori **Panda Eriksson**, teatteriohjaaja ja Rospuutto-ryhmän taiteellinen johtaja **Pauliina Feodoroff**, romani, sosionomi ja humanististen tieteiden maisteri **Janette Grönfors**, Tahdon2013-kampanjan poliittisesta vaikuttamisesta vastaava **Milla Halme**, presidentti **Tarja Halonen**, taiteilija **Kalle Hamm**, HeSetan toiminnanjohtaja **Aaro Horsma**, tietokirjailija ja verkkoaktivisti **Eva Isaksson**, kulttuurintutkija ja larpintekijä **Myrtti Lehtinen**, taiteilija **Dzamil Kamanger**, SKS:n kokoelmapäällikkö **Katri Kivilaakso**, tutkija **Kati Mustola**, juristi **Ulf Månsson**, Kiasman yleisötyöpäällikkö **Minna Raitmaa**, kielitutkija **Alexis Rancken**, teatteriohjaaja ja dramaturgi **Milja Sarkola**, poliittisen historian väitöskirjatutkija **Riikka Taavetti**, vammais- ja seksuaalioikeusaktivisti **Jaana Tiiri** sekä tutkija **Jan Wickman**.

Kirjoitukset on luettavissa hankkeen sivuilla: <http://suomi100-sateenkaarenavareissa.fi/blogi> (suomeksi) ja <http://suomi100-sateenkaarenavareissa.fi/sv/blogg> (ruotsiksi).

TAPAHTUMA-osiossa esiteltiin valtakunnallisten kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen LHBTIQ-aiheista toimintaa. Näistä tapahtumista ja ohjelmista tiedotettiin portaalin lisäksi myös hankkeen Facebook-sivun sekä Setan ja Kulttuuria kaikille -palvelun /Yhdenvertaisen kulttuurin puolesta ry:n omien valtakunnallisten viestintäkanavien kautta. TAPAHTUMA-osio avattiin syyskuussa 2016 Kansallisgalleriassa yhteistyössä hankkeen kautta järjestettävän tapahtumakokonaisuuden kautta ja sitä päivitetään jatkuvasti.

Tapahtumaosion kaikki tulossa olevat tapahtumat:

<http://suomi100-sateenkaarenavareissa.fi/tapahtumat-evenemang-events>

TYÖKALU-osioon on koottu Setan ja Kulttuurin kaikille -palvelun /Yhdenvertaisen kulttuurin puolesta ry:n ja muiden toimijoiden tuottamat työkalut, oppaat ja tarkistuslistat LHBTIQ-aiheiden ja -asiakkaiden huomioimiseen. Työkaluosioon on myös koottu kirjallisuusvinkkejä tutkimus- ja tietokirjallisuudesta. Työkalut osiosta löytyy myös muun muassa hankkeen tuottamat muistelukortit, tilattavissa olevat taidenäyttelyt sekä ohjeet *Pyykkinaru/Tvättlina*-yhteisötaidehankkeeseen osallistumiseen.

Hankkeen tarjoamat työkalut: <http://suomi100-sateenkaarenavareissa.fi/tyokalut>

MUISTATKO?-osion tavoitteena oli kerätä LHBTIQ-ihmisten omia tarinoita ja tietoa itsenäisen Suomen sekä LHBTIQ-liikkeen vaiheista. Hanke toteutti muisto- ja aineistokeruut yhteistyössä Svenska litteratursällskapet i Finland r.f.:n (SLS) ja Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran (SKS) kanssa. Muistokeruiden, erityisesti SLS:n, tueksi hanke tuotti yhteistyössä SLS:n, SKS:n ja Helsingin kaupunginmuseon kanssa muistelukortit, joita voi hyödyntää muistitiedon keruussa ja yhteisöllisessä muistelussa. Näitä hanke lainasi taide- ja kulttuuritoimijoita sekä Setan jäsenjärjestöille hankkeen aikana.

Lisäksi hanke järjesti yhteistyössä mm. SLS:n, SKS:n ja Regnbågsfyrenin kanssa seminaareja, keskustelutilaisuuksia sekä muistelukahviloita, joiden kautta haluttiin toisaalta edistää muistojen tallentamista arkistoihin ja toisaalta sateenkaarevien aiheiden käsittelyä arkistomaailmassa.

SLS keräsi (26.6.2016–10.7.2017) kyselyn kautta tarinoita siitä, millaista on ollut elää LHBTIQ-henkilönä Suomessa ennen ja nyt, erityisesti ruotsinkielisenä vähemmistönä vähemmistössä. Lisäksi SLS otti ja ottaa jatkossakin vastaan aiheeseen liittyviä aineistolahjoituksia. Kyselyn tekijät olivat hankejohtaja Rita Paqvalén ja queertutkijat Tuula Juvonen, Kati Mustola ja Riikka Taavetti. Kyselyn päättyessä 32 henkilöä oli vastannut kyselyyn. Hankejohtaja esitteli kyselytutkimuksen tuloksia SLS:n, Svenska teatterin ja YLE:n tuottamassa Föredragsmaratonissa Svenska teaternissa 9.9.2017, jota lähetettiin suorana lähetyksenä. Hankejohtajan esitys löytyy tästä:

<https://arenan.yle.fi/1-4223027>

Verkossa olevan SKS:n Muistikko-alustan avulla LHBTIQ-ihmiset pystyivät kertoa tarinoita elämästään sata vuotta täyttävässä Suomessa. SKS avasi myös tasa-arvoisen avioliittolain kunniaksi 1.3.2017 uudelleen aikaisemman avioliittoa käsittelevän keruunsa, toiveenaan kerätä sateenkaarevia häämuistoja. Häämuistokeruu on auki 30.9.2017 saakka.

Lisätietoja keruista ja muistelukorteista: <http://suomi100-sateenkaarenavareissa.fi/muistatko>

Koko Portaalin kävijämäärä on Google Analytics -palvelun mittaamana 10.11.2016–9.8.2017 välisenä aikana ollut 8 635 (yksittäistä kävijää), jotka ovat selailleet sivuja 20 669 kertaa. Eniten kävijät ovat selailleet Tapahtuma-, Muistelukortit- ja Työkalut-sivuja. Luetuin blogikirjoitus (1 306 lukijaa) kaikista 9.8.2017 mennessä julkaistusta 17 kirjoituksesta oli Anders Ahlbäckin kirjoittama Sodan pitkä varjo hlbt-Suomen yllä. Kävijät löysivät sivustolle parhaiten Facebook-päivitysten kautta.

2.2 TIEDOTTAMINEN

Seta viesti hankkeesta 25 jäsenjärjestölleen, joista osa toimii valtakunnallisesti ja osa paikallisesti. Jäsenjärjestöjä on kannustettu ilmoittamaan omia tapahtumiaan hankkeen Tapahtuma-osiossa,

järjestämään muistelukahviloita, toimittamaan aineistojaan arkistoihin sekä toimimaan yhteistyössä paikallisten kulttuuri- ja taidetoimijoiden kanssa hankkeen toteuttamiseksi. Jäsenjärjestöille on lähetetty tiedotteita ja hanke on ollut esillä sisäisessä Facebook-ryhmässä, jäsenjärjestöuutiskirjeessä ja tapahtumissa tietoisukujen ja infoflyerin myötä (edustajakokous, aktiivipäivät, työntekijäpäivä).

Seta on tiedottanut hankkeen toiminnasta ja tapahtumista, arkistokeruista, mahdollisuudesta lisätä LHBTIQ-kulttuuri- ja taidetapahtumia portaalin kalenteriin sekä blogikirjoituksista kuukausittain ilmestyvässä uutiskirjeessään, joka tavoittaa yli tuhat tilaajaa. Lisäksi tapahtumia, blogikirjoituksia ja arkistokeruita on jaettu Setan oman Facebook-sivun, Twitter-tilin ja Instagram-tilin kautta. Hankkeen videoita, kuten Tahdon-tanssihaasteen ohjevideo, muistelukorttien mainosvideo, Malja avioliittolaille -tilaisuus, hankkeen pressitilaisuus Ateneumissa sekä hankkeen seminaaria varten toteutettu kehotuskieltoa pohjustava haastatteluvideo julkaistiin Setan Youtube-kanavalla (SetaFinland).

Kulttuuria kaikille -palvelu on viestinyt hankkeesta mm. sähköpostilistallaan, Facebook-sivuillaan sekä suoraan kulttuuritoimijoille. Kulttuuria kaikille -palvelulla / Yhdenvertaisen kulttuurin puolesta ry:llä on kattavat osoitelistat, joiden kautta tiedotteita on lähetetty. Esimerkiksi hankkeen käynnistymisestä, Tapahtumat-osion lanseerauksesta ja Tahdon-musiikkivideosta ja siihen liittyvästä haastekampanjasta on tiedotettu suomeksi ja ruotsiksi suoraan tuhansille kulttuuritoimijoille. Kulttuuritoimijoita on myös kannustettu lähettämään omia tapahtumiaan hankkeen tapahtumakalenteriin, ja lähetetty tästä useita muistutuksia vuoden mittaan. Lisäksi yhdistyksen jäsenenä on kuusitoista kulttuurialan kattojärjestöä, jotka ovat lähettäneet hankkeen tiedotteita eteenpäin jäsenilleen ja omissa uutiskirjeissään (esim. Suomen Kirjastoseura, Teatterin tiedotuskeskus Tinfo). Pride-sesongin lähestyessä tehtiin museoille ja kirjastoille omat räätälöidyt kirjeensä siitä, miten ne voivat osoittaa solidaarisuuttaan ja osallistua Pride-juhlintaan.

2.3 SOSIAALINEN MEDIA

Hankkeen tiedottamisen toinen pääkanava oli verkkoportaalin jälkeen Facebook-sivu www.facebook.com/suomi100sateenkaarenavareissa, joka perustettiin 7.4.2016. Sivun kautta on jaettu yli 450 päivitystä, jotka käsittelivät hankkeen oman viestinnän lisäksi muita LHBTIQ-kulttuuri- ja taideteemoja niin suomeksi, ruotsiksi kuin englanniksi. Sivulla oli seuraajia 31.1.2017 mennessä 1 270 Facebook-käyttäjää.

Käyttäjät sitoutuivat (tykkäykset, jaot) eniten hankkeen omiin blogikirjoituksiin (suosituinpana presidentti Halosen, Jaana Tiirin, Dzamil Kamangerin, Janette Grönforsin sekä Eva Isakssonin tekstit), avioliittolain voimaantuloon liittyviin päivityksiin, hankkeen juhlaseminaarin kutsuun, vapun ja homo- ja transfobian vastaisen päivän tervehdysiin ja lhbtq-kulttuuria ja -historiaa käsitteleviin valtamedian uutisiin, kuten kirjoitukseen Marskin tyttäristä. Eniten kommentteja saivat kysely mieluisimmista lhbtq-kirjoista Helsingin kirjamesojen aikaan sekä HAMin Tove Janssonin näyttelyn queer-opastus.

Lisäksi tiedottamista tuettiin Setan ja Kulttuuria kaikille -palvelun / Yhdenvertaisen kulttuurin puolesta ry:n omien sosiaalisen median kanavien kautta. Aihetunnisteina käytettiin avioliittolain voimaantuloon liittyen #tahdon ja #suomi100 ja muissa tapauksissa #lhbti ja #suomi100 yhdessä.

2.4 MEDIANÄKYVYYS

Hanke lähetti tiedotteita medialle yhteensä seitsemän. Lisäksi hankkeen toimijat antoivat useita haastatteluja medialle.

Mediatiedotteet

- 12.6.2017 Queerkätköt tuovat esiin hiljaista historiaa pääkaupunkiseudulla
- 12.6.2017 Queergömmor avslöjar huvudstadsregionens tysta historia
- 20.2.2017 Hetero juhlii tasa-arvoista avioliittoa kovimmin
- 20.2.2017 Hetero firar den jämställda äktenskapslagen bäst!
- 6.9.2016 Sateenkaarevaa Suomea rakentamassa
- 30.8.2016 Kutsu lehdistötilaisuuteen: Sateenkaareva kulttuuri esiin 100-vuotiaassa Suomessa
- 27.4.2016 Näe ja koe satavuotias Suomi kaikissa sateenkaaren väreissä

Mediaosumat

- 2/2017 Lehtihaastattelu. Aiheena Minoritet i minoriteten. Otsikko: "En 24 timmar lång hyllning till vetenskapen" *Källan*-aikakausilehti. Samassa numerossa oli myös artikkeli *Minoritet i minoriteten* -keruusta. <http://www.sls.fi/sv/utgivning/kallan-20172>
- 26.6.2017 Radiohaastattelu. Aineena Queerkätköt. Vegas morgonprogram, *Radio Vega*.
- 21.6.2017 Lehtiartikkeli. Otsikko "Maffigare parad i årets Pride", hanke mainittu. *Ålandstidningen*.
- 18.6.2017 Lehtiuutinen. Otsikko "Vasa firar HBTIQ-historia", uutinen muistelukahvilasta. *Vasabladet*.
- 26.6.2017 Lehtiuutinen. Otsikko "Minneskafé om homoliv på Åland". *Nya Åland*.
- 26.6.2017 Lehtiuutinen. Otsikko "De bjuder in till årets prideparad", hanke mainittuna. *Ålandstidningen*.
- 16.5.2017 Radiohaastattelu. Otsikko: "Kulturdebatt: Är genusrevolutionen verklighet eller bubbla?", haastattelevana mm. Rita Paqvalén, *Radio Vega*, Verkkojuttu haastattelusta: <https://svenska.yle.fi/artikel/2017/05/16/kulturdebatt-ar-genusrevolutionen-verklighet-eller-bubbla>
- 12.5.2017 TV-haastattelu. Otsikko "Terästissi kertoo seksuaalioikeuksista - Helsingin kaupungin museo tarttuu arkaan aiheeseen", haastattelevana mm. Rita Paqvalén. *Yle uutiset*. Verkkojuttu haastattelusta: <https://yle.fi/uutiset/3-9610682>
- 8.3.2017 Lehtihaastattelu. Otsikko "Ett Finland i regnbågens färger", *Astra*, 1/2017. <http://www.astra.fi/blog/digital-astra/astra-12017-las-digitalt/>
- 2/2017 Lehtihaastattelu. Otsikko "Regnbågsprojekt dokumenterar undangömd historia". *Källan*-aikakausilehti. <http://www.sls.fi/sv/utgivning/kallan-20162>
- 15.12.2016 Verkkouutinen. Otsikko "Koneen säätio tukee hlbt-hankkeita". *Ranneliike.net*. <http://ranneliike.net/teema/koneen-saatio-tukee-hlbt-hankkeita?aid=12692>
- 16.11.2016 Radiokeskustelu. Otsikko: "Vilka syns när Finland firar hundra år?", mukana Rita Paqvalén, Ritva Siikala & Johan Lindholm, *Radio Vega*. Verkkojuttu keskustelusta <https://svenska.yle.fi/artikel/2016/11/16/debatt-om-finland-100-det-finns-annu-tid-att-fa-annat-klicheer>
- 2/2016 Lehtihaastattelu. Otsikko: "Regnbågsprojekt dokumenterar undangömd historia", mukana Rita Paqvalén & Susanne Österlund-Pötzsch, *Källan* 2/2016.
- 9.6.2016 Lehtihaastattelu. Otsikko "Queer-katsetta Suomen juhluvoiteen", haastateltavana Katriina Rosavaara, *Taiteilija-lehti*.
- 6.9.2016 Radiohaastattelu. Otsikko "Katso taidetta vaaleanpunaisten lasien läpi ja näe se uudella tavalla!", haastateltavana Katriina Rosavaara, *Yle Puhe*.

- 6.9.2016 Verkkouutinen. Otsikko "Suomi 100 - Sateenkaaren väreissä -hanke tuo sateenkaarivähemmistöjen historiaa näkyväksi". *Ranneliike.net*.
<http://ranneliike.net/teema/suomi-100-sateenkaaren-vareissa-hanke-tuo-sateenkaarivahemmistojen-historiaa-nakyvaksi?aid=12564>
- 18.8.2016 Lehtihaastattelu. Otsikko: "Ny forskning om sexuella minoriteter", *Hufvudstadsbladet*. (Haastateltavana mm. Rita Paqvalén)
- 18.8.2016 Lehtihaastattelu. Otsikko: " Vill ge sexuella minoriteter en starkare röst i historien", *Västra Nyland*. (Haastateltavana Rita Paqvalén)
- 6.7.2016 Verkkootikkeli. Otsikko "Det finns sexism i vår nationalkonst som kräver förklaring" (haastateltavana Katriina Rosavaara). *Yle*
<https://svenska.yle.fi/artikel/2016/07/06/det-finns-sexism-i-var-nationalkonst-som-kraver-forklaring>

Hankkeen muu media- ja verkkonäkyvyys

- 25.8.2017 Rajalla juhlietaan sateenkaaren monissa väreissä. *Lapin Kansa*.
- 9.8.2017 Lehtiuutinen. Otsikko "Aineella järjestetään seminaari taiteesta, yhdenvertaisuudesta ja moniarvoisuudesta". *Lounais-Lappi*. Mainittu hankejohtajan puheenvuoro.
- 28.6.2017 Lehtiartikkeli. Otsikko "Löydä Helsingin vähemmistöt", aiheena Queerkätkö-teos. *Helsingin Sanomat*.
- 26.6.2017 Radiohaastattelu. Otsikko "Queerkätköilyä ja lentopelon anatomiaa", haastattelevana Kalle Hamm. *Yle puhe*.
- 21.6.2017 Lehtiuutinen. Otsikko "Muistelukahvila sateenkaaren väreissä", aiheena hankkeen muistelutilaisuus. *Vaasan Ikkuna*.
- 21.6.2017 Poiminta. Otsikko "Poimintoja kalenteriin: Sateenkaaren väreissä – muistelukahvila", aiheena muistelutilaisuus Vaasassa. *Ilkka*.
- 19.6.2017 Verkkouutinen, mm. *Kaupparehti ja Helsingin Sanomat*. Otsikko "Helsingin kaupunki, kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala: Sateenkaarimuisteloita ja omakohtaisia opastuksia kaupunginmuseossa Pride-viikolla". *STT*.
- 18.6.2017 Lehtiuutinen. Otsikko "Helsingin kesässä sateenkaarikätköjä". *Itä-Savo, Kouvolan sanomat, Kymen sanomat*.
- 21.5.2017 Lehtiartikkeli. Otsikko "Räppiä rakkaudesta", Tero Heteron haastattelu, hanke mainittuna. *Karjalainen ja Etelä-Suomen Sanomat*.
<http://www.ess.fi/uutiset/kulttuurijaviihde/art2371144>
- 8.4.2017 Verkkouutinen. Otsikko "Rap-artisti Tero Heterolle Akateemisen kaunotaiteen palkinto", hanke mainittuna. *Iltasanomat*.
- 8.4.2017 Verkkouutinen. Otsikko "Valveutuneita ja rohkeita avauksia", uutinen Tero Heteron palkitsemisesta, hanke mainittuna. *Kulttuurivihkot*.
- 20.3.2017 Verkkouutinen. Otsikko "Tasa-arvoista avioliittoa juhlistetaan musiikkivideolla". *Metropoli.net*.
- 10.3.2017 Blogi. "Finland 100 – I regnbågens färger". *SLS:n blogi*, kirjoittajana Hanna Strandberg. <http://www.sls.fi/sv/blogg/finland-100-i-regnbagens-farger>
- 3.3.2017 Hilda Länsman får rust täsiárvukampanja virgálii pittaást. *Yle Saami*.
https://yle.fi/uutiset/osasto/sapmi/hilda_lansman_faarust_tasiarvukampanja_virgalii_pittaast/9490275
- 12.2.2017 Lehtiartikkeli. Otsikko "Hän ei ole mies eikä nainen – Tero Hetero on räppäävä äiti, jota tuijotetaan naisten vessoissa", hanke mainittuna. *Aamulehti*.

4.2.2017 Lehtiartikkeli. Otsikko ”Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt halutaan tuoda näkyvämmiksi”, mainittu Border Priden aikana järjestettävä seminaari, jossa hanke mukana. *Lounais-Lappi*.

19.1.2017 Verkko uutinen (Suomen kulttuurirahaston tiedotteen pohjalta). Otsikko: ”Taidekoti Kirpilä suuntaa vinon katseen kokoelmaansa”. *Smack the jack*.

<http://www.smackthejack.net/onnigideon/43584>

1.1.2017 Verkko uutinen. Otsikko ”Katsaus vuoteen 2016 sateenkaarinäkökulmasta”. *Ranneliike.net*.

<http://ranneliike.net/teema/katsaus-vuoteen-2016-sateenkaarinakokulmasta?aid=12701>

12.9.2016 Lehtiartikkeli. Otsikko ”Tarkemmin silmin taiteen pariin”, juttu taidemuseoiden queer-opastuksista. *Helsingin Sanomat*.

12.9.2016 Lehtiartikkeli. Otsikko ”Gallen-Kallelan Aino valitsee mieluummin veden neidot kuin Väinämöisen: Suomen taiteen klassikoita katsotaan nyt queer-lasien läpi”. *Helsingin Sanomat*.

6.9.2016 Lehtiartikkeli. Otsikko ”Ateneumin ja Kiasman museo-oppaat saivat ’queer-koulutuksen’ – kuvat kertovat, mistä on kyse”. *Helsingin Sanomat*. <http://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000002919638.html>

Hankkeen työntekijöiden kirjoittamat artikkelit aiheesta

Rita Paqvalén, ”Om språkliga mellanrum”, *Ny tid*, 13.4.2017. Suomenruotsalaisesta lhbtq-vähemmistöstä.

<http://www.nytid.fi/2017/04/om-sprakliga-mellanrum/>

3. TAPAHTUMAT

3.1 HANKKEEN JÄRJESTÄMÄT TAPAHTUMAT

Seminaarit

2.2.2018 Helsinki (Ateneum): Juhlaseminaari. Ohjelmassa mm. Norjan queer-arkiston perustaja Tone Hellesundin alustus, arkistonäytteitä, sateenkaarinsenioreiden muisteluhetki, tulevaisuus-paneeli sekä Helena Sinervon kirjoittaman juhlarunon julkistus. Seminaariin kuuluu myös mahdollisuus osallistua 5 queer-opastukselle Helsingissä (Ateneumin taidemuseo, Helsingin kaupunginmuseo, Kansallisteatteri, Kirpilän taidekoti ja Svenska teatern) sekä iltajuhla, jossa Tero Hetero esiintyvät. (Seminaariin osallistui n. 70 henkilöä ja iltajuhlaan n. 50 henkilöä)

3.11.2017 Helsinki (Svenska litteratursällskapet): ”Vårt queera kulturarv II” (Sateenkaareva kulttuuriperintömme II). Arkistotyöhön liittyvä seminaari ja työpaja arkistoissa työskenteleville ja arkistoaineistoa käyttäville tutkijoille. Puhumassa mm. Pamela Gustavsson (SLS), Maria Miinalainen (SLS), Katri Kivilaakso (SKS), Pete Pesonen (Työväen arkisto), Catherine af Hällström (ÅAB), Virva Hepolampi, Kati Mustola, Antu Sorainen ja Tuula Juvonen. Järj. SLS, Kulttuurilla kaikille -palvelu ja Suomi 100 - Sateenkaaren väreissä -hanke (n. 40 osallistujaa)

28.4.2017 Helsinki (Svenska teatern): TOVE – queer-ikoni. Seminaarin aiheena oli Tove Jansson queer-ikonina. Mukana keskustelussa Boel Westin (SE), Pipsa Lonka, Andrea Björkholm, Anna Moring ja Catariina Salo (moderaattori). Järj. Svenska Teatern, Kulttuurilla kaikille -palvelu, Suomi 100 – Sateenkaaren väreissä sekä Regnbågsankan. (30 osallistujaa)

2.9.2016 Helsinki (Svenska litteratursällskapet): "Vårt queera kulturarv" (Sateenkaareva kulttuuriperintömme). Seminaari Suomi 100 – Sateenkaaren väreissä -hankkeen arkistoyhteistyöhön liittyen. Puhumassa mm. näyttelijä Riko Eklundh, kokoelmapäällikkö Katri Kivilaakso (SKS), arkistojohtaja Kristina Linnovaara (SLS), ensimmäinen arkistonhoitaja Maria Miinalainen, tutkimussihteeri Timo Tigerstedt (Työväen arkisto) ja arkistonhoitaja Susanne Österlund-Pötzsch. Kulttuuria kaikille -palvelu oli osajärjestänä ja Rita Paqvalén toimi puheenjohtajana ja työpajanvetäjänä. (50 osallistujaa)

17.5.2016 Helsinki (Päivälehtimuseo): "Tietoisesti vaiennetut". Hankkeen avausseminaarissa puhujina presidentti Tarja Halonen, juristi Ulf Månsson, kirjailija Pirkko Saisio sekä moderaattorina professori Anu Koivunen. Tilaisuudessa oli viittomakielinen tulkkaus ja seminaaria striimattiin ja julkaistiin myöhemmin Youtubessa[2]. (100 osallistujaa paikan päällä)

Keskustelutilaisuudet ja työpajat

6.10.2017 Turku (Turun kirjamesut): "Kaapista kaanoniin – kotimaisen kirjallisuuden sateenkaareva historia". Keskustelutilaisuudessa mukana FT Mikko Carlson, FT Elsi Hyttinen ja FT Alexandra Stang. Haastattelijana Rita Paqvalén. Järj. Suomi 100 - Sateenkaaren väreissä -hanke/ Kulttuuria kaikille -palvelu & SQS - Suomen queertutkimuksen seura.

17.8.2017 Maarianhamina (Ålands kulturhistoriska museum): "I Magnus/Marias fotspår. Om leva som HBTIQ på Åland förr och nu" 17.8. Paneelikeskustelu järjestettiin yhteistyössä Regnbågsfyrenin ja Kulturhistoriska Muséetin kanssa ja sen aiheena oli seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen historia Ahvenanmaalla. Keskusteluun osallistui aktivisti Lina Antman, museointendentti Graham Robins (Ålands kulturhistoriska museum) & arkistotyöntekijä Hanna Strandberg (Svenska litteratursällskapet i Finland r.f.). Keskustelun moderaattorina toimi hankejohtaja Rita Paqvalén. (20 osallistujaa)

11.5.2017 Helsinki (Kirjasto 10): "Kruisailu ja ostettu rakkaus kirjallisuudessa". Kirjallisuuskeskustelu amerikkalaisen kirjailijan Garth Greenwellin ja suomalaisen tutkija Mikko Carlssonin välillä. (30 osallistujaa)

15.2.2017. Workshop muistelukahviloiden pitäjille Setan toimistolla.

22.9.2016 Helsinki (Kansallismuseo): "Suomen historian sateenkaariraita". Pyöreän pöydän keskustelu osana Museoalan Teemapäiviä 2016 (22.–23.9.2016). Puheenjohtajina Katriina Rosavaara ja Rita Paqvalén. (12 osallistujaa)

3.9.2016 Tammisaari (Ekenäs Naturrum): "Minns du? Om HBTIQ i Raseborg förr och nu". Paneelikeskustelu Suomi 100 – Sateenkaaren väreissä -hankkeen arkistoyhteistyöhön liittyen. Mukana kääntäjä Magnus Strandberg, lukiolainen ja aktivisti Sara Vanin ja arkistonhoitaja Susanne Österlund-Pötzsch. Kulttuuria kaikille -palvelu oli osajärjestänä ja Rita Paqvalén toimi puheenjohtajana. (40 osallistujaa)

27.6.2016 Helsinki (Kallion kirjasto): "Jätä jälkesi historiaan! / Lämna ditt spår i historien!". Työpaja Suomi 100 – Sateenkaaren väreissä -hankkeen arkistoyhteistyöhön liittyen. (8 osallistujaa)

Muistelukahvilat

6.3.2017 Helsinki (Svenska Litteratursällskapet): "Minnescafé: Skåpliv och öppenhet under 1900-talet". Muistelukahvila aiheena millaista oli elää ruotsinkielisenä sateenkaarivähemmistönä Suomessa 1900-luvulla. Alustajana näyttelijä Riko Eklundh ja työapajan vetäjänä Rita Paqvalén. Järj. SLS, Kulttuurilla kaikille -palvelu ja Suomi 100 – Sateenkaaren väreissä. (8 osallistujaa)

1.6.2017 Maarianhamina (Film Café): "Minnescafé: Minns du? Om HBTIQ på Åland förr och nu". Muistelukahvila aiheena minkäläistä on elää sateenkaarivähemmistönä Ahvenanmaalla nyt ja aikaisemmin. Järj. Regnbågsfyren rf, Kulttuurilla kaikille -palvelu & Suomi 100 – Sateenkaaren väreissä. (6 osallistujaa)

Näiden lisäksi järjestettiin hankkeen innoittamana muistelukahviloita joissa hyödynnettiin muistelukortteja ainakin Helsingin kaupunginmuseossa, Hotelli- ja Ravintolamuseossa sekä Pohjanmaan museossa. Muistelukortteja on myös hyödynnetty sateenkaari-ihmisten vertaisryhmätoiminnan muistelutilaisuuksissa Rovaniemellä sekä Helsingissä.

Muut tilaisuudet

1.3.2017 Helsinki (Lavaklubi): "Malja tasa-arvoiselle avioliittolaille". Puheita pitivät teatterijohtaja Mika Myllyaho, Setan pääsihteeri Kerttu Tarjamo, Tahdon 2013 -kampanjan ohjausryhmän jäsen Helleke Heikkinen, Setan entinen varapuheenjohtaja ja Sateenkaariperheiden entinen puheenjohtaja Elina Laavi, Amnesty Internationalin Pia Puu Oksanen, edesmennyt kansanedustaja Outi Ojala, pitkän linjan Seta-aktiivi Jorma Hentilä, Trasekin varapuheenjohtaja Hanna Leppänen, Suomi 100 -toimiston ohjelmapäällikkö Suvi Innilä. Maljapuheen pitivät hankkeen johtaja Rita Paqvalén ja taiteellinen johtaja Katriina Rosavaara. Lisäksi illassa esiintyi Kaupungin naiset -kuoro sekä Tero Hetero -bändi. Tilaisuutta tulkittiin suomalaiselle viittomakielelle ja striimattiin. Järjestäjänä olivat Suomi 100 - Sateenkaaren väreissä -hanke, Amnesty Suomen osasto ja Tahdon2013-kampanja. (120 osallistujaa paikan päällä)

7.–15.9.2016 Helsinki (Ateneumin, Kiasman ja Sinebrychoffin museot): TAPAHTUMA-osion avaustapahtuma Kansalliskallerian museoissa, mm. työpajoja ja queeropastuksia. Hanke oli mukana suunnitteluprosessissa. (100 osallistujaa)

3.2 HANKKEEN TUOTTAMAT JA TILAAMAT TEOKSET

Muistelukortit

Suomi 100 – Sateenkaaren väreissä -hanke julkaisi muistelukortit yhteistyössä Helsingin kaupunginmuseon, Suomalaisen kirjallisuusseuran ja Svenska litteratursällskapetin kanssa. Muistelukorttien avulla voidaan tuoda esiin seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen lähistoriaa helpolla tavalla. Muistelukortteja voidaan käyttää esimerkiksi muistelukahviloissa, vertaistukiryhmissä ja kahdenkeskisissä muisteluhetkissä tai muistojen tallentamiseksi vaikkapa arkistojen käyttöön. Kortit ovat vapaasti lainattavissa taide- ja kulttuuritoimijoille (Kulttuurilla kaikille -palvelusta) sekä Setan jäsenjärjestöille (Setan toimistosta), mutta niitä voi myös tulostaa netistä käyttöohjeen kera. Koulutusta korttien käyttöön voi tilata Setan seniorityöltä.

Muistelukortit löytyvät tästä: <http://suomi100-sateenkaarenvareissa.fi/muistelukortit/>

Queerkätkö

Queerkätkö on taiteilijoiden Dzamil Kamangerin ja Kalle Hammin yhteisöllinen taideteos, joka lainaa muotonsa ja rakenteensa suosituksi tulleesta geokätköharrastuksesta. Queerkätkössä etsittiin kesällä 2017 GPS-satelliittipaikannuksen avulla eri paikkoihin piilotettuja kätköjä, jotka kertoivat Helsingin LHBTIQ-yhteisölle merkityksellistä paikoista, kokemuksista ja tapahtumista. Queerkätkö-teoksessa kiinnitettiin erityishuomiota vähemmistöihin vähemmistön sisällä sekä sukupuolen vähemmistöihin. Teoksen työryhmään kuuluivat Fredrika Biström, Visa Immonen, Netsai Jacks, Aaro Kalliokoski, Maija Saksman ja Jaana Tiiri.

Teos julkistettiin 26.6.2017 ja on auki 30.6.2017. Teosta esitellään teoksen blogissa kuudella kielellä, eli suomi, ruotsi, arabiankieli, englanti, suomalaisella ja suomenruotsalaisella viittomakielellä. Blogissa julkaistaan myös kesän 2017 aikana kätköjen sisältöjä neljällä kielellä (ei viittomakielellä).

Queerkätkö-teoksen blogi: <https://queercache.blogaaja.fi> ja FB-sivu www.facebook.com/queercache

Tahdon-musiikkivideo

Hanke juhlisti 1.3.2017 voimaan astuvaa tasa-arvoista avioliittolakia julkaisemalla musiikkivideon Tero Hetero feat. Hildá - Tahdon. Videolla haluttiin haastaa työyhteisöjä, kaveriporukoita ja yksittäisiä ihmisiä juhlimaan ihmisoikeuksien edistymistä Suomessa tanssimalla videota varten tehty koreografia. Kappaleen taustalla olivat Tero Hetero yhtye eli Niina Hartikainen, Henna Helasvuo ja Lasse Turunen sekä solisti Hildá Länsman. Koreografia on Hilppa Lammen käsialaa. Videolla viittoi Silva Belghiti ja tanssijoina olivat Svenska Teaternin ja Kansallisteatterin henkilökuntaa sekä teatteriryhmä Ursa Minorin näyttelijöitä. Videon oli kuvannut Tomi Palsa, ohjannut Lasse Turunen ja leikannut Henna Helasvuo.

Video julkistettiin 20.2.2017. Videoon on mahdollista saada tekstitystä suomeksi, ruotsiksi ja pohjoissaameksi. Tanssihaasteeseen osallistuivat omilla videoillaan Kulttuurista kaikille -palvelun ja Kaapelitehtaalla olevat toimijat[4], Seta[5] ja Vihreiden eduskuntaryhmä[6].

Tahdon-musiikkivideo: <https://youtu.be/tEVOuS2PZp8>

Juhlaruno

Suomi 100 – Sateenkaaren väreissä -hanke tilasi loppuvuodesta 2017 juhlarunon runoilija Helena Sinervolta. Runo julkistettiin juhlaseminaarissa 2.2.2018 ja julkaistaan hankkeen verkkosivuilla maaliskuussa 2018. <http://suomi100-sateenkaarenvareissa.fi/>

3.3 ESITELMÄT, LUENNOT JA PUHEENVUOROT MUIDEN JÄRJESTÄMISSÄ TILAISUUKSISSA

23.11.2017 Helsinki (Töölön kirjasto): Hankejohtaja piti esitelmän ”Det inkluderande och normkritiska biblioteket” seminaarissa *Tillgänglighet landar på biblioteken*.

16.11.2017 Tukholma (Tekniska museet): Hankejohtaja piti esitelmän ”Röster, rörelser och rättvisekamper i Finland” seminaarissa *Mänskliga rättigheter och kulturarv*.

31.10.2017 Helsinki (Finlandiatalo): Hankejohtaja piti esitelmän ”Sateenkaaritoimijat ja queeraiheet kulttuurin kentällä” oikeusministeriön seminaarissa *Monimuotoinen Suomi 100 – Kieli- ja väestöryhmien yhdenvertaisuus ja oikeudet oikeusvaltiossa*.

9.9.2017 Helsinki (Svenska teatern/ YLE Areena): Hankejohtaja piti esitelmän: ”Minoritet i minoriteten: från tofslor och vifslor till regnbågsankor” osana *Föredragsmaraton*-tapahtumaa.

25.8.2017 Tornio (Aineen taidemuseo): Hankejohtaja piti esitelmän ”Vårt skeva kulturarv – om queera perspektiv på finländska museer” seminaarissa *AINE GOES QUEER*[7].

24.4.2017 Helsinki (Taidehalli): Hankejohtaja piti queeropastuskoulutuksen Taidehallin oppaille.

6.4.2017 Turku (Logomo): Hankejohtaja Rita Paqvalén piti esitelmän ”Kaikkien Tomppa?”, aiheena Tom of Finland ja osallistui keskusteluun FT, tietokirjailija Harri Kalhan kanssa. Tilaisuuden oli järjestänyt Suomen queertutkimuksen seura.

13.3.2017 Tampere (Tampere-talo): Hankejohtaja Rita Paqvalén piti esitelmän ”Queera interventioner inom kulturen”, *Women of the World Finland* -festivaalissa.

9.11.2016 Helsinki (Finlandia-talo): Hankejohtaja Rita Paqvalén piti esitelmän ”Queer i kulturpolitik” pohjoismaisessa konferenssissa *Hållbarhet genom mångfald*.

29.6.2016 Helsinki (Muu Galleria): Hankejohtaja Rita Paqvalén piti avajaispuheen näyttelyn *Kaikki sateenkaaren värit Näkyväksi!* avajaisissa, Muu-galleria, 29.6.2016.

25.8.2016 Turku (Turun AMK): Hankejohtaja Rita Paqvalén osallistui paneelikeskusteluun ”Queer, kulttuuri ja hyvinvointi?”, *Queerit kulttuurit* -seminaari, Turun AMK, 25.8.2016.

4. KONSULTOINTI & MUU YHTEISTYÖ

Hanke on konsultoinut ja tukenut taide- ja kulttuuritoimijoita ympäri Suomea mm. tapahtumien suunnittelussa, kontaktien luomisessa, viestinnässä, asiantuntijoiden löytämisessä sekä kouluttamalla henkilökuntaa.

Hanke on tukenut ja tehnyt yhteistyötä mm. seuraavien taide- ja kulttuuritahojen kanssa: Aineen taidemuseo (Tornio), AV-arkki, Helsingin kaupungin museo, Helsingin kaupungin kirjaston Koti- ja palvelukirjasto, Hotelli- ja ravintolamuseo, Kaapelin tanssipäivä, Kansallisgalleria, Kansallismuseo, Kansallisteatteri, Kirpilän taidekoti, Porin kaupunginkirjasto, Pohjanmaan museo, Suomalaisen kirjallisuuden seura, Svenska litteratursällskapet, Svenska teatern, Stoa, Taidehalli, Vantaan kaupungin museo, Vaasan kaupungin museot ja Wäinö Aaltosen museo.

Hankejohtaja Rita Paqvalén on tämän lisäksi kouluttanut Helsingin Taidehallin ja Kansallisgallerian henkilökuntaa queerteorian alkeisiin ja queeropastuksien järjestämiseen sekä toiminut HelSEXinki -näyttelyn asiantuntijana[8].

- [1] LHBTIQ sisältää alkukirjaimet sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvista ryhmistä (homot, lesbot, bit, transihmiset, intersukupuoliset, queerit).
- [2] Tietoisesti vaiennetut -seminaari: <https://www.youtube.com/watch?v=Le39ptsi91E>
- [3] Tahdon-musiikkivideo: <https://youtu.be/tEVOuS2PZp8>
- [4] Kaapelitehtaan toimijoiden video: <https://www.youtube.com/watch?v=Tg-T70dh8JU>
- [5] Setan video: <https://www.youtube.com/watch?v=Eb--nxogYm4>
- [6] Vihreiden video:
https://www.facebook.com/pg/suomi100sateenkaarenavareissa/videos/?ref=page_internal
- [7] <http://merilapinmuseot.fi/nayttelyt/konsten-och-den-sexuella-identiteten-diskussionsforum>
- [8] www.helsinginkaupunginmuseo.fi/nayttelyt-ja-tapahtumat/helsexinki-tekijat